

Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Týnec nad Labem, okres Kolín

Komenského nám. 85, 281 26 Týnec nad Labem

Identifikátor školy: 600 045 447

Termín konání inspekce: 14. – 15. a 18. – 19. říjen 2004

Čj.:	c4-1189/04-5143
Signatura:	oc1cy107

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Plně organizovanou Základní školu Týnec nad Labem, okres Kolín (dále jen ZŠ), jejímž zřizovatelem je Město Týnec nad Labem, Masarykovo nám. 1, 281 26 Týnec nad Labem, navštěvují ve školním roce 2004/2005 322 žáci z deseti obcí. Škola sdružuje ZŠ (kapacita 450 žáků), školní družinu a školní klub (kapacita 265 žáků) a školní jídelnu (kapacita 400 jídel). Je příspěvkovou organizací. Ve všech 14 třídách 1. – 9. ročníku realizuje vzdělávací program *Základní škola*. Ředitel školy byl jmenován do funkce k 1. srpnu 2000.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Zjištění a zhodnocení personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní škole v předmětech český jazyk a matematika na obou stupních ZŠ, prvouka, vlastivěda a přírodověda na 1. stupni ZŠ, dějepis, občanská výchova a přírodopis na 2. stupni ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ke dni inspekce.

Zjištění a zhodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v základní škole v předmětech český jazyk a matematika na obou stupních ZŠ, prvouka, vlastivěda a přírodověda na 1. stupni ZŠ, dějepis, občanská výchova a přírodopis na 2. stupni ZŠ vzhledem ke schváleným učebním dokumentům, ve školním roce 2004/2005 ke dni inspekce, ve školním roce 2003/2004, v přírodovědě ve dvouletém cyklu ve 4. a 5. ročníku ve školních letech 2002/2003 – 2003/2004 a v dějepise ve čtyřletém cyklu v 6. – 9. ročníku ve školních letech 2000/2001 – 2003/2004.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Personální zabezpečení výuky je na velmi dobré úrovni. Během čtyřletého výkonu funkce docílil ředitel 100% kvalifikovanost pedagogického sboru na 1. stupni ZŠ. Výuka sledovaných předmětů na 2. stupni je z velké části zabezpečena odborně a pedagogicky způsobilými učiteli – výhradně kvalifikovaně devíti učiteli v předmětech český jazyk, občanská výchova a přírodopis, převážně kvalifikovaně v předmětech matematika (vyjma výuky ve třídách VI. A, VI. B a VII. B) a dějepis (kromě tříd VI. B a IX. B). V uvedených třídách vyučují jmenovaným předmětům tři vysokoškolsky vzdělané učitelky jiných aprobací, tudíž bez odborné způsobilosti. Požadované vzdělání včetně délky praxe mají také ředitel školy a výchovná poradkyně. Pedagogický sbor je stabilizovaný a perspektivní, s velmi dobrou věkovou skladbou. Ředitelem přidělené úvazky respektují jednotlivé aprobace vyučujících. Citlivě, prostřednictvím využití příbuzných aprobací, je řešeno pokrytí předmětů, k jejichž výuce chybí učitelům odbornost.

Ředitel školy má zpracovávánu koncepci školy do roku 2008 vycházející z vyhodnocení koncepce školy na roky 2000-2004. Tento dokument zachycuje hlavní oblasti činnosti školy a jejich další rozvoj. V personální oblasti patří k prioritám již zmíněné stabilizování pedagogického sboru, zvýšení aprobovanosti výuky na 2. stupni (zejména u cizích jazyků) a zapojení maxima učitelů do dalšího vzdělávání. Na školní rok zpracoval ředitel *Rámcový roční plán školy*, který zahrnuje jak hlavní - dlouhodobé - úkoly, tak úkoly na jednotlivé měsíce a svou filosofií navazuje na koncepci školy. Chod školy jako právního subjektu konkrétně upravuje *Organizační řád* školy. Jeho přílohou je organizační schéma školy, které jasně a přehledně zachycuje jednotlivé oblasti, zodpovědnost a kompetence pracovníků.

Ředitel jmenoval svého statutárního zástupce, jenž je zodpovědný za pedagogickou oblast činnosti školy. Pro zajištění běžného provozu a předávání informací jsou pravidelně jedenkrát týdně svolávány provozní porady, k dalšímu předávání informací slouží standardní formy – běžný denní kontakt, nástěnky apod. Poradním orgánem ředitele školy je pedagogická rada, jež se pravidelně schází. Předložené zápisy jsou přehledné a konkrétní a dokladují nejen pravidelné vyhodnocování výsledků výchovy a vzdělávání, ale i projednání důležitých dokumentů (učební plán, řád školy, výroční zpráva apod.), výsledků kontrol a hospitací nebo seznámení s hodnocením dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) za minulý rok. Z jejich jednání vyplývají i úkoly pro ustavené metodické orgány, např. rozvržení témat v ochraně člověka za mimořádných událostí nebo rozbor výsledků komerčních testů. Metodické sdružení a předmětové komise vyvíjejí činnost zejména organizačního rázu (exkurze, pomůcky, specializovaná učebna, PEER program, využívání internetu), dále jsou zde mj. projednávány možnosti zapojení žáků do soutěží, DVPP, některé metodické postupy, práce se žáky s vývojovými poruchami učení, výsledky žáků v komerčních testech a příčiny jejich umístění nebo plnění tematických plánů.

Demokratický styl řízení, upřednostňující dohodu, je vlastní řediteli i jeho zástupci. Institut uvádějícího učitele využívá ředitel u kvalifikované začínající učitelky na 1. stupni, on sám dvakrát hospitoval v jejích hodinách českého jazyka a matematiky. Tři výše zmíněné učitelky bez odborné způsobilosti k výuce matematiky resp. dějepisu více či méně spolupracují s kvalifikovanými vyučujícími v příslušných předmětových komisích.

Kontrolní činnost vedení školy spočívá zejména v kontrole plnění závěrů z jednání pedagogické rady, kontrole povinné pedagogické dokumentace, tematických plánů a zápisů z předmětových komisí a v hospitační činnosti. K získávání zpětné vazby slouží i dotazníky zadávané pedagogickým pracovníkům školy a rodičům žáků. Kontrolu povinné dokumentace má ve své náplni práce zástupce ředitele a prokazatelným způsobem ji v pravidelných intervalech provádí. I přesto vedení školy unikla závažnější pochybení, zejména pokud se jedná o naplňování učebních osnov v předmětech český jazyk, dějepis či přírodověda (viz kapitola Průběh a výsledky vzdělávání). Tato skutečnost souvisí i s celkově velmi nízkým počtem a především úzkým spektrem provedených hospitací – ve školním roce 2003/2004 navštívil ředitel osm hodin ve třech předmětech (český jazyk, matematika, zeměpis), zástupce tři hodiny v předmětu tělesná výchova. V devíti třídách z 15 nebylo hospitováno vůbec. V *Plánu kontrol a řízení na školní rok 2004/2005*, zpracovaným ředitelem k 1. září 2004, jsou hospitace, byť zcela obecně, zařazeny jako samostatný bod na měsíce září až květen. Plán však postrádá kontrolu dodržování učebních osnov – je zde pouze zakomponováno sledování plnění tematických plánů učiva. Jejich aktuální verze ke sledovaným předmětům s učebními osnovami ne vždy plně korespondují. Ředitel nevyužívá možnost přenesení kompetencí stran kontroly průběžného plnění učebních osnov např. na předsedy příslušných metodických orgánů školy. Ve vedení pedagogické dokumentace byly zjištěny některé další drobné nedostatky. Kontrolní činnost vedení školy není vždy dostatečně účinná, přijatá opatření nejsou důsledně realizována.

Plánování v oblasti lidských zdrojů je funkční, ředitel spolupracuje s různými institucemi včetně zřizovatele školy. Přestože nemůže případným uchazečům o místo nabídnout byt, personální politika se mu daří.

Ředitelem zpracovaný dokument *Cíle personálního rozvoje na rok 2004* obsahuje priority v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků včetně vedení školy. Škola pravidelně čerpá přidělený finanční příspěvek v celé výši. Ředitel dbá na soulad mezi pedagogy zvolenými vzdělávacími aktivitami a zaměřením školy, vybrané akce podléhají jeho schválení. Pozitivem je zvyšující se návštěvnost pracovníků (v roce 2003 16 z 22 pedagogů) v seminářích a kurzech. Rozdíly mezi učiteli existují v četnosti účastí (v uvedeném roce od jedné do osmi) na

jednotlivých akcích. Pravidelně se dále vzdělávají ředitel i jeho zástupce. Čtyři učitelé se soukromě vzdělávají v kurzech anglického a německého jazyka. ZŠ také obdržela akreditaci k pořádání kurzů v rámci SIPVZ, zástupce ředitele a další pedagog školy se stali lektory a tyto kurzy na škole organizují a odborně vedou.

V úvodu školního roku získává ředitel od jednotlivých pracovníků informace o jejich zamýšlených školních aktivitách (vedení kroužků, pořádání soutěží, další vzdělávání aj.) včetně podnětů, nápadů či připomínek. Tato určitá forma sebehodnocení tvoří, spolu s kritérii pro stanovení výše nenárokové složky mzdy, podklad k jím průběžně prováděnému hodnocení kvality práce pedagogů, při němž výrazným způsobem uplatňuje diferenciaci.

Personální podmínky umožňují realizovat vzdělávací program, jejich úroveň je celkově velmi dobrá.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Školní budova sestává z pěti uzavřenou chodbou propojených objektů – mj. dvoupodlažního (1. stupeň), třípodlažního (2. stupeň a odborné pracovny) a sportovní haly. Kaskádové rozmístění je dáno členitostí terénu. Nezbytné přesuny zvládají žáci i učitelé bez komplikací. Vnitřní prostředí všech objektů, čisté, upravené a vkusně vyzdobené, působí podnětně. Výjimku tvoří sociální zařízení, vyžadující celkovou rekonstrukci. Areál školy je plánovitě zvelebován, např. v průběhu inspekce bylo dokončeno jeho oplocení z prostředků získaných z Fondu sportu a volného času Středočeského kraje.

Na obou stupních probíhá výuka v kmenových učebnách, některé předměty – ze sledovaných přírodopis a občanská výchova, z ostatních např. informatika, fyzika či cizí jazyky – jsou vyučovány v odborných pracovnách (celkem sedm). Žákovský nábytek ve třídách je, až na výjimku, zastaralý a opotřebovaný a snižuje jejich estetickou úroveň. Zejména učitelky 1. stupně se snaží tento nedostatek částečně kompenzovat upraveností a aktuální výzdobou učeben. Kmenové třídy na 2. stupni jsou nezřídka zařízeny monotematicky.

Ke všem sledovaným předmětům používají žáci platné učebnice. Do hodin občanské výchovy jsou žákům přinášeny vyučujícími až před výukou. Učitelé mají navíc k dispozici další publikace od různých nakladatelství jako doplněk k výuce. Pomůckový inventář, umístěný zčásti v kabinetech (celkem 11) a dále v učitelské knihovně, ve sborovně, ředitelně či přímo v jednotlivých učebnách, je kvalitativně i kvantitativně standardní. Vedle pomůcek staršího data výroby jej tvoří i průběžně pořizované moderní nástěnné exponáty, demonstrační sady i např. encyklopedická literatura. Didaktická technika (včetně audiovizuální) se, až na výjimku, nachází ve třídách. Nadstandardním způsobem je škola vybavena informační technikou a výukovým softwarem. Odbornou počítačovou pracovnu učitelé a žáci denně využívají. Ve všech učebnách 1. stupně jsou navíc nainstalovány jeden až dva PC starší provenience, žáky hojně využívané i o přestávkách. Informační technikou včetně příslušenství jsou také vybaveny ředitelna a sborovna školy.

O velmi dobré materiální zázemí se mohou opřít učitelky při ambulantních návštěvách s žáky se specifickými poruchami učení. Vhodně je k tomuto účelu zařízena žakovská knihovna.

Systematickou kontrolu se zaměřením na četnost a účelnost zařazování pomůckového potenciálu do výuky vedení školy neprovádí; výjimku tvoří počítačová učebna, jejíž využívání denně monitoruje zástupce ředitele.

ZŠ smluvně pronajímá sportovní halu a malou tělocvičnu spolkům i fyzickým osobám. V počítačové pracovně pořádá kurzy v rámci SIPVZ i kurzy pro veřejnost.

Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek je koncepční a funkční. Výběr učebnic a dalších pomůcek i techniky a posouzení jejich potřebnosti probíhá standardním způsobem přes metodické orgány; sumarizované požadavky jsou předkládány vedení školy k posouzení a rozhodnutí.

Materiálně-technické podmínky umožňují realizovat vzdělávací program, mají dobrou úroveň.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola je zařazena do sítě škol poskytujících základní vzdělání. Výuka probíhá podle vzdělávacího programu schváleného ministerstvem (čj. 16 847/96-2, *Základní škola*). V obou vzdělávacích cyklech 1. i 2. stupně jsou učební plány i z dlouhodobého hlediska dodržovány. Správně realizovány jsou také rozvojové programy ministerstva, které se týkají rozšíření učebních plánů v 7. až 9. ročníku. Disponibilní hodiny byly využity ke zvýšení týdenní dotace v českém jazyce, matematice a ve volitelném předmětu informatika. Základní vzdělávací nabídku rozšiřují nepovinné předměty, zájmové útvary i spektrum exkurzí. Cílem je podpora všestranného rozvoje osobnosti žáků a prevence sociálně-patologických jevů mezi žáky.

Nedostatky byly zaznamenány při plnění učebních osnov některých sledovaných předmětů. K jejich porušení došlo v českém jazyce (v loňském školním roce bylo ve 3. ročníku nad rámec učebních osnov probíráno učivo *zájmena* a *příslowce*), přírodovědě (ve školních letech 2002/2003 - 2003/2004 nebylo ve třídách 4. a 5. ročníku prokazatelně odučeno učivo čtyřicetihodinového kurzu *Výchova ke zdraví*) a dějepisu (ve čtyřletém vzdělávacím cyklu školních let 2000/2001 – 2003/2004 nebylo v plném rozsahu odučeno učivo tematického celku *Československo a svět ve 2. pol. 20. stol.*).

Některé třídní knihy (aktuální i z předcházejícího školního roku) po formální stránce ne vždy dostatečně průkazně zachycují průběh vzdělávání.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu školy vůči žákům je funkční. Výuka začíná z důvodů návaznosti na brzký příjezd autobusů z okolních spádových obcí v 7:30 hodin. Délka vyučovacích hodin a přestávek je dodržována dle příslušného právního předpisu. *Rozvrh hodin* byl v souladu se stanovenými požadavky na denní hodinové dotace a korespondoval s učebními plány tříd.

Řád školy byl projednán a schválen pedagogickou radou. Kromě povinností pedagogických pracovníků obsahuje všechna ustanovení požadovaná právními předpisy. Jeho součástí jsou i vhodně formulovaná práva žáků. Řády odborných učeben jsou zpracovány a podepsány ředitelem školy.

Systém výchovného poradenství zajišťuje výchovná poradkyně v plném rozsahu. Hlavními oblastmi její činnosti jsou profesní poradenství, koordinace péče o žáky s vývojovými poruchami učení a spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, s úřadem práce, s rodiči, se školní metodickou prevencí sociálně-patologických jevů, s učiteli a s vedením školy. Pro vzájemný styk s rodiči i žáky slouží pravidelné konzultační hodiny, schůzku lze sjednat i individuálně na jinou dobu. Činnost školy v oblasti prevence sociálně-patologických jevů vychází z *Minimálního preventivního programu 2004/2005*, vypracovaného školní metodickou prevencí na základě hodnocení aktivit z předešlého školního roku a analýzy současné situace ve škole. Základem programu je široké spektrum mimoškolních činností, jednorázových akcí i dlouhodobých tematických bloků. Systém výchovného poradenství

a prevence sociálně-patologických jevů i opatření přijímaná v těchto oblastech mají pozitivní vliv na úroveň výchovně-vzdělávacího procesu.

Vnější informační systém je funkční. Informace o chování a prospěchu svých dětí získávají rodiče standardními formami (žakovské knížky, notýsky, třídní schůzky, individuální návštěvy školy). S důvody pro udělení výchovných opatření jsou seznamováni prokazatelným způsobem. Informace o škole naleznou rodiče i širší veřejnost také ve vývěsce na školní budově a na kvalitně zpracovaných internetových stránkách. O akcích školy a úspěších žáků se píše v regionálním tisku. Velmi dobrou vypovídací hodnotu má *Výroční zpráva o činnosti*, která kromě údajů o délce praxe pedagogických pracovníků obsahuje všechny náležitosti požadované zákonem.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech

Český jazyk

Všechny navštívené hodiny vedly učitelky s odbornou i pedagogickou způsobilostí. K výuce předmětu mají zpracovány tematické plány, které mají charakter časového harmonogramu. Všechny sledované hodiny byly připraveny.

Výuka probíhala většinou v kmenových třídách, odborná učebna českého jazyka zřízena není, k výuce nebyla využita ani učebna výpočetní techniky. Třídy na 1. stupni byly vždy podnětně vyzdobeny názornými nástěnnými pomůckami, nechyběl ani relaxační koberec, počítač, knihy k samostatné četbě, kostky s písmeny a slabikami. V některých přispívalo k podpoře činnostního učení i netradiční uspořádání žakovských lavic. Podnětnost učeben na 2. stupni byla mnohem nižší. Pouze v jedné třídě byly k dispozici odborné příručky a alternativní cvičebnice, k motivaci sloužily také portréty spisovatelů a přehled učiva na nástěnné tabuli. Kromě učebnic a sešitů sloužily k výuce na obou stupních nakopírované materiály, odborné knihy a příručky, ukázky z beletrie, kartičky s úkoly, se slovy, kostky, skládky apod.

V průběhu sledovaných hodin vyučující využívaly zejména frontální organizaci výuky doplňovanou řízeným rozhovorem a ve třetině hodin skupinovou práci. Ve většině vyučovacích jednotek byla využita i samostatná práce žáků, na 2. stupni vhodně doplňující výklad vyučující. Ve třetině hodin na nižším stupni chyběla kvantitativní diferenciaci učiva a výraznější individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení. Drobné nedostatky se projevíly i při plánování skupinové práce (diferenciaci úkolů, počet dětí ve skupině, zhodnocení výsledků). Ve většině hodin vyučující vhodně střídaly činnosti dětí, ve dvou hodinách bylo tempo příliš pomalé a zdlouhavé. Žakovské sešity, s nimiž žáci v části hodin pracovali, byly vyučujícími zkontrolovány, jako nadbytečné se jevílo zapisování teoretických poznatků, zejména pokud tyto zápisy nebyly korigovány učiteli a zůstávaly v nich chyby a nepřesnosti.

Výrazná vstupní motivace byla využita ve dvou hodinách. V průběhu sledované výuky byli žáci motivováni a povzbuzováni pochvalou a pozitivním hodnocením. Jindy vyučující využívaly formy hry, motivovaly žáky ukázkami a příklady.

V průběhu hodin žáci s vyučujícími většinou spolupracovali. Při frontální výuce však byla zapojena pouze část třídy. Sporadicky se objevily drobné kázeňské přestupky plynoucí však spíše z nedostatků v organizaci práce.

Učitelky vhodně pracovaly s dílčím hodnocením, ve třech hodinách byly výkony žáků klasifikovány, hodnocení bylo vyučujícími vhodně zdůvodněno. Při kontrole žakovských knížek a notýsků bylo v klasifikaci zjištěno preferování gramatického učiva. Ve dvou třetinách hodin vyučující v závěru shrnuly průběh výuky, nedostatkem však byl malý časový prostor a přesah do přestávky. Pouze ve dvou případech byli zapojeni i žáci.

Výuka předmětu je v průběhu roku doplňována činností *Klubu mladého diváka*, odbornými exkurzemi, účastí žáků v odborných soutěžích a jejich zapojením do vydávání školního časopisu. Dětem slouží i žákovská knihovna s pravidelnou výpůjční dobou.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v českém jazyce je velmi dobrá.

Matematika

Ve sledovaných hodinách stanovené výukové cíle většinou korespondovaly s věkem a možnostmi žáků. Probírané kapitoly navazovaly na předcházející učivo. Dlouhodobé plánování výuky odpovídalo zvoleným učebním dokumentům. Bezprostřední příprava pedagogů na vyučování byla zpravidla kvalitní, promyšlená. Chybějící odborná způsobilost jedné vyučující negativně ovlivnila úroveň výuky. V jejích hodinách byly rezervy především v metodické a didaktické zpracovanosti.

Vyučování matematiky probíhalo v kmenových učebnách a v odborné pracovně fyziky. Uspořádání nábytku bylo převážně klasické, žáci seděli ve třech řadách, v lavicích za sebou, a odpovídalo činnostem probíhajícím v hodinách. Na 1. stupni učitelky často využívaly pro práci koberec, dvě uplatnily i variabilní sestavení žákovského nábytku. Všichni žáci měli k dispozici učebnice a cvičební texty, které byly ve výuce efektivně využívány. V hodinách 1. – 5. ročníku byly v dostatečné míře zastoupeny názorné pomůcky, z nichž si mnohé vyrobily samy vyučující. V některých hodinách na 2. stupni pomůcky chyběly, přestože ve škole jsou.

Výuka ve většině vyučovacích jednotek v nižších ročnících byla pestrá, založená na aktivní činnosti žáků. Učitelky měly připravené množství úkolů, do hodin začleňovaly prvky činnostního a kooperativního učení, několikrát byla zařazena práce ve skupinách. Vyučování na 2. stupni vedli učitelé většinou frontálním způsobem, s menším podílem žákovské aktivity. Společnou práci občas vystřídalá samostatná činnost. Zkušební pedagogové při vyvozování nových poznatků spolupracovali se žáky, rozvíjeli jejich logické uvažování a myšlení v souvislostech. Někdy využili systematickou práci s chybou, často bylo zdůrazňováno praktické využití učiva. Nejméně zdařilé hodiny se vyznačovaly nízkou efektivitou, učivo nebylo žákům dostatečně vysvětleno. Procvičování a upevňování získaných vědomostí věnovali všichni vyučující dostatek času. Po zařazení samostatné práce většinou následovala kontrola správnosti řešení, žáci měli možnost zpětné vazby. Tempo výuky bylo přiměřené.

Žáci pracovali vesměs aktivně. Jejich zájem podněcovali učitelé problémovými úlohami, využitím praktických zkušeností, mezipředmětových vztahů, pochvalou a povzbuzením, na 1. stupni i hrou, oceněním za práci apod. V několika hodinách na 2. stupni motivace chyběla, což se odrazilo ve vztahu žáků k předmětu.

Vzájemná komunikace mezi učiteli a žáky byla převážně založena na oboustranné důvěře a akceptování předem dohodnutých pravidel. Žáci měli většinou dostatečný prostor pro otázky i vyjádření vlastního názoru. Ve třídách vládla až na výjimky příjemná pracovní atmosféra.

U mladších žáků prováděly učitelky hodnocení většinou průběžně slovně. Vždy mělo charakter pozitivní motivace. Občas také uplatnily formu vzájemné kontroly a vzájemného hodnocení. Na 2. stupni vyučující kromě verbálního hodnocení používali i klasifikaci známkou, a to při ověřování vědomostí písemným zkoušením. Sebehodnocení žáků nebylo zařazeno v žádné hodině. V závěru části vyučovacích jednotek chybělo celkové zhodnocení žákovských výkonů.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v matematice na 1. stupni je velmi dobrá, na 2. stupni dobrá.

Dějepis a občanská výchova

Výukou sledovaných předmětů jsou pověřeni čtyři vyučující s odpovídající pedagogickou způsobilostí, dvěma z nich chybí odborná specializace k výuce dějepisu, což se pouze u jedné z nich projevilo nevhodnou volbou metod a forem práce.

Vyučující mají k výuce zpracovány tematické plány, které slouží jako časový harmonogram a v občanské výchově jsou do nich zapracovány i další oblasti vztahující se k výchově žáků. V předmětu dějepis však nezohledňují reálnou situaci v závěru školního roku. Všechny sledované hodiny byly připraveny, ovšem při jejich plánování učitelky opomenuly ponechat větší prostor pro uplatnění činnostních forem učení, aktivity a sebehodnocení žáků.

Výuka probíhala v kmenových třídách, dvě hodiny v odborné učebně občanské výchovy a jedna hodina v odborné učebně přírodopisu. I když se vyučující snažily využívat k podnícení zájmu dětí o předmět mapy, mapky, atlas, odbornou knihu, a v jednom případě i video, byla podnětnost prostředí, včetně odborné pracovny, malá. Uspořádání a vybavení tříd nevedlo žáky ani vyučující k aktivizujícím formám práce, chybí i základní odborné zázemí pro práci s informačními zdroji. Velmi pěkně však působí tematická výzdoba chodby přiléhající k odborné učebně.

V průběhu výuky byli žáci motivováni pochvalou a průběžným hodnocením. V jedné hodině k motivaci sloužil řízený rozhovor o aktuálních událostech. Malý časový prostor vymezený aktivním žákům, kteří chtěli uplatnit svoje znalosti a vědomosti, však v dalších hodinách působil až demotivačně.

Vyučující organizovaly práci žáků zejména frontálním způsobem doplňovaným samostatnou nebo skupinovou prací žáků a řízeným rozhovorem, často se jim však v průběhu výuky nedařilo potlačit své dominantní postavení. Žáci pracovali s učebnicemi, odbornou příručkou, nakopírovaným materiálem a sešity. K závažnějším nedostatkům při organizaci práce patřilo opisování rozsáhlých poznámek z dějepisu. Optimálním řešením není ani přinášení učebnic občanské výchovy učitelkami přímo do výuky - žáci se tak s textem seznamují až v průběhu hodiny a doma s učebnicí pracovat nemohou. V jedné hodině žáci zhlédli část videonahrávky, ovšem bez přímé návaznosti na vyučované téma a bez účinné motivace k jejímu sledování. Pouze jedna vyučující využila zpětný projektor a aktivizující formu práce s textem v návaznosti na shrnutí učiva a sebehodnocení. Nedostatkem byl pouze malý časový prostor a přesah vyučovací jednotky do přestávky. Ve většině hodin chyběla kvantitativní diferenciací úkolů ve vztahu k osobnostnímu rozvoji žáků a jejich studijním předpokladům.

V průběhu hodin žáci s učitelkami spolupracovali, aktivně se zapojovali, zejména pokud dostali prostor k prezentování výsledků své práce. Chybělo cílené rozvíjení jejich odborných komunikativních dovedností, prostor k diskusi a efektivní práci s informačními zdroji.

Aktivita a výkony žáků byly průběžně hodnoceny pochvalou, ve dvou hodinách vyučující vymezily žákům prostor k sebehodnocení, průběh výuky hodnotily samy. Četnost klasifikace v kontrolovaných žákovských knížkách byla vzhledem k termínu inspekce nízká; u některých žáků hodnocení chybělo. Výuka dějepisu je v průběhu roku doplňována odbornými exkurzemi a účastí žáků v odborné soutěži.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech dějepis a občanská výchova je dobrá.

Prvouka, vlastivěda, přírodověda a přírodopis

Kvalitu výuky sledovaných předmětů pozitivně ovlivnila výlučná odborná a pedagogická způsobilost vyučujících. Učivo bylo žákům předkládáno věcně správně.

Výuka prvouky, vlastivědy a přírodopisu probíhala v souladu s osnovami. Do přírodovědy nebylo začleněno žádné z témat povinného kurzu *Výchova ke zdraví*. Učitelky při plánování

dbaly na návaznost učiva. Většinou hodin nechyběla konkrétnost v náplni a cílech výuky včetně účelného materiálního zajištění a potažmo i dostatečné názornosti pro žáky. Aktuální přípravě vyučujících na výuku dominovala promyšlenost a propracovanost, povrchnost s prvky improvizace se vyskytla pouze jedenkrát.

Procvičování staršího i výklad nového učiva probíhaly převážně za dostatečné materiální podpory. Škálu tradičních pomůcek vhodně doplňovaly encyklopedická literatura, vzorky přírodnin, mikroskopy i demonstrační soubory. Pravidelně a efektivně používala didaktickou techniku (zpětný projektor, diapojektor) vyučující přírodopisu. V jedné ze sledovaných hodin byla vhodně zařazena videosekvence k doplnění a zpestření výkladového učiva. Nevhodně, přesunutím žáků ze zařízené odborné pracovny do nepodněného prostředí kmenové učebny, realizovala výuku jedna z učitelek.

Úroveň aktuální přípravy vyučujících na výuku se promítla i do organizace hodin. Dvě třetiny z nich se vyznačovaly vhodným časovým rozvržením, promyšlenými, provázanými a účelně střídánými činnostmi. Frontální výuku vhodně doplňovaly zařazované skupinové či individuální formy práce s výraznou aktivizací žáků (zjišťování, vyhledávání, porovnávání). Učitelky v těchto hodinách dbaly na dostatečné procvičení učiva i na dodržování psychohygieny prokládáním výuky relaxačními aktivitami. V ostatních hodinách byly registrovány méně či více závažné a opakující se nedostatky (časová tíseň v závěru s přesahem výuky do přestávky, chybějící závěr hodin se shrnutím a zhodnocením, nedodržování psychohygienických zásad, zadávání nedokončené práce za domácí úkol apod.). Ve dvou vyučovacích jednotkách působily učitelky výrazně dominantně.

Vstupní cílená motivační upoutávka ve formě referátu, hádanky, vhodně zvolené písně, soutěže dvojic či např. vyhodnocením testu byla zaznamenána ve všech navštívených hodinách, vyjma jedné. Pozitivním hodnocením, častými pochvalami, využitím zkušeností dětí, zařazením mezipředmětových vazeb a problémových otázek i prací s chybou se učitelky většinou snažily udržet zájem žáků i v průběhu výuky. Ne vždy byl vyučujícími jednoznačně oznámen konkrétní vzdělávací cíl hodiny.

Registrováno bylo ústní i písemné ověřování vědomostí žáků s následným sdělením a zdůvodněním klasifikace, ve většině hodin i průběžné ohodnocování dílčích činností. Znamky jsou zapisovány do žákovských knížek, jejich četnost je dostatečná, některé údaje o obsahu učiva však postrádají konkrétnost. Závěrečné zhodnocení práce žáků provedly učitelky v jedné třetině hodin. Sebehodnocení využito nebylo.

Navštívené hodiny byly provázeny vzájemným respektováním pedagogů a žáků, z velké části i důsledným uplatňováním pravidel dodržování dohodnutých komunikačních a interakčních pravidel včetně možnosti žáků se k čemukoliv vyjádřit a vznést dotaz. Učitelky s nimi komunikovaly, až na výjimku, spisovným jazykem a k témuž vedly i je. Chování žáků bylo bezproblémové.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání ve skupině předmětů prvouka, vlastivěda, přírodověda a přírodopis je celkově velmi dobrá.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Systematická autoevaluace, která by hodnotila výsledky školy a efektivitu výchovně vzdělávacích procesů ve škole v širších souvislostech, prozatím ve škole chybí.

Škola ke zjišťování výsledků vzdělávání využívá komerční testy zadávané v 7. a 9. ročníku a vlastní srovnávací prověrky zadávané v 5. ročníku. Výsledky jsou jak vedením školy, tak

vyučujícími analyzovány. K získávání další zpětné vazby vedení školy využívá i dotazníky distribuované rodičům žáků. Nedostatkem je pouze to, že skutečnosti zjištěné těmito testy nebyly dále využity ve vztahu ke konkrétní práci a profesnímu rozvoji jednotlivých vyučujících. Částečný přehled o úrovni vzdělávání, tedy další zpětnou vazbu, získává škola z účasti a umístění žáků při olympiádách a soutěžích v rámci okresu a z úspěšnosti žáků při přijímacím řízení.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů je celkově velmi dobrá.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

1. *Rozhodnutí MŠMT o zařazení ZŠ Týnec nad Labem, okres Kolín, do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, ze dne 15. března 2001, čj. 12 184/01-21, není v souladu se Zřizovací listinou této školy, vydanou Městem Týnec nad Labem, Masarykovo nám. 1, 281 26 Týnec nad Labem, dne 7. listopadu 2000. Název školy uvedený ve zřizovací listině je odlišný od názvu uvedeného v rozhodnutí o zařazení do sítě škol.*
2. *Kontrolou a porovnáním údajů uvedených ve Výkazu o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2004, ZŠ Týnec nad Labem, ze dne 4. října 2004 a v aktuálních třídních výkazech a třídních knihách všech tříd 1. - 9. ročníku ZŠ bylo zjištěno, že školou vykazovaný počet žáků odpovídá skutečnosti.*

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí MŠMT o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení – Základní škola Týnec nad Labem, okres Kolín, ze dne 15. března 2001, čj. 12 184/01-21*
2. *Zřizovací listina s názvem Základní škola, Komenského nám. 85, 281 26 Týnec nad Labem, příspěvková organizace, vydaná Městem Týnec nad Labem dne 7. listopadu 2000, bez čj., podpis starosty*
3. *Učební plán Základní školy Týnec nad Labem, okres Kolín, na školní rok 2004/2005, bez čj., nedatováno*
4. *Řád školy ze dne 3. září 2001, bez čj., podpis ředitele*
5. *Rozvrh hodin podle tříd – Základní škola Týnec nad Labem, okres Kolín– školní rok 2004/2005*
6. *Třídní knihy všech tříd školního roku 2003/2004*
7. *Třídní knihy všech tříd školního roku 2004/2005*
8. *Aktuální třídní výkazy a katalogové listy všech tříd*
9. *Čestné prohlášení ředitele školy ze dne 19. října 2004*
10. *Zápisy z jednání pedagogické rady ze školního roku 2003/2004 a 2004/2005 ke dni inspekce*

11. Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004 – Základní škola Týnec nad Labem, okres Kolín – ze dne 31. srpna 2004, podpis ředitele
12. Organizační řád Základní školy Týnec nad Labem, okres Kolín, platnost od 1. září 2003, podpis ředitele
13. Organizační schéma ZŠ Týnec nad Labem
14. Výkaz o základní škole Škol (MŠMT) V 3-01 podle stavu k 30. září 2004, ZŠ Týnec nad Labem, ze dne 4. října 2004, podpis ředitele
15. Řád počítačové pracovny ze dne 1. září 2004
16. Řád malé tělocvičny ze dne 2. září 2002
17. Řád pracovny fyziky ze dne 2. září 2002
18. Řád pracovny chemie a přírodopisu ze dne 10. října 2000
19. Výchovné poradenství – Plán práce - školní rok 2004/2005
20. Individuální vzdělávací programy - školní rok 2004/2005
21. Minimální preventivní program 2004/2005
22. Koncepce školy – Základní škola Týnec nad Labem, okres Kolín (září 2004 – 2008)
23. Vyhodnocení koncepce školy – Základní škola Týnec nad Labem (září 2000 – 2004)
24. Tematické plány sledovaných předmětů
25. Třídní knihy 6. ročníku ve školním roce 2000/2001
26. Třídní knihy 7. ročníku ve školním roce 2001/2002
27. Třídní knihy 8. ročníku ve školním roce 2002/2003
28. Rámcový roční plán školy – šk. r. 2000/2001, ze dne 1. září 2000
29. Rámcový roční plán školy – šk. r. 2001/2002, ze dne 3. září 2001
30. Rámcový roční plán školy – šk. r. 2002/2003, ze dne 3. září 2002
31. Rámcový roční plán školy – šk. r. 2003/2004, ze dne 15. září 2003
32. Rámcový roční plán školy – šk. r. 2004/2005, ze dne 10. září 2004
33. Počty žáků ve třídách k 18. říjnu 2004, bez uvedení data a čj.
34. Přehled exkurzí 2003/2004, bez uvedení data a čj.
35. Zápisy z jednání předmětových komisí sledovaných předmětů
36. Zápisy z jednání pedagogické rady ze školního roku 2003/2004 a 2004/2005 ke dni inspekce
37. Dotazník pro rodiče žáků z ledna 2003
38. Dotazník pro učitele – 12/2003
39. Výsledky testů Kalibro 36 (5. a 7. ročník ZŠ) – 2004 - VII. A, VII. B
40. Souhrny výsledků testů Scio (OSP, Čeština, Matematika, Přírodopis 9. roč.) ve školním roce 2003/2004
41. Výsledky prověrky z učiva 5. ročníku žáků ZŠ Krakovany ze dne 4. června 2003
42. Hodnocení srovnávací prověrky z českého jazyka z roku 2003
43. Inspekční zpráva ZŠ Týnec nad Labem, okres Kolín, čj. 031 34/00-2163, ze dne 7. února 2000.

ZÁVĚR

Personální podmínky školy jsou z hlediska plnění předepsaných podmínek odborné a pedagogické způsobilosti učitelů velmi dobré (plná kvalifikovanost na 1. stupni, převažující kvalifikovanost na 2. stupni). Pedagogický sbor má optimální věkovou skladbu a je stabilizovaný. Organizace činnosti a provozu školy je funkční, vychází z přehledné organizační struktury a promyšlených koncepčních záměrů. Vnitřní informační systém využívá standardní prostředky, je dostatečně pružný. Nedostatky byly zaznamenány v méně účinné a nedůsledné kontrolní činnosti (dodržování učebních osnov, plnění uložených opatření). Pozitivním zjištěním je naopak postupně se zvyšující účast pedagogů v akcích dalšího vzdělávání.

Personální podmínky vzdělávání pro výuku sledovaných předmětů jsou velmi dobré.

Areál školy je průběžně zvelebován. Vnitřní prostory jsou upravené, s podnětnou výzdobou. Celkovou rekonstrukci vyžaduje sociální zařízení. Žákovský nábytek ve třídách je, až na výjimku, zastaralý a opotřebovaný. Na velmi dobré či dobré úrovni jsou pomůckové inventáře kabinetů sledovaných předmětů. Výrazné zlepšení nastalo ve vybavenosti didaktickou technikou, zejména počítači s vhodným výukovým softwarem. Vyjma občanské výchovy obdrželi žáci učebnice ke všem sledovaným předmětům. Potřebné pomůcky má škola i pro práci s žáky se specifickými poruchami učení.

Materiálně-technické podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou dobré.

Školní učební plán respektuje rámcový učební plán vzdělávacího programu *Základní škola*. Dílčí porušování učebních osnov bylo ve sledované oblasti zjištěno v předmětech český jazyk, dějepis, přírodověda. Organizace výchovně vzdělávacího procesu školy vůči žákům je plně funkční. Systém výchovného poradenství i činnost školy v oblasti prevence sociopatologických jevů pozitivně ovlivňují úroveň výchovně-vzdělávacího procesu. Při sledování průběhu vzdělávání četnost zaznamenaných kladů mírně převažovala nad zjištěnými nedostatky, přičemž žádná z hodnocených oblastí se od ostatních výrazněji nelišila. Výskyt nedostatků byl obecně méně častý ve výuce na 1. stupni. Registrované rozdíly mezi vyučujícími se týkaly zejména úrovně organizace vyučovacích hodin, efektivity užívaných metod práce se žáky, kvality materiální podpory výuky a účinnosti motivace. Ke zjišťování výsledků vzdělávání škola využívá komerční testy a vlastní srovnávací prověrky, jejich výsledky analyzuje, ale zjištěné skutečnosti dále nevyužívá.

Průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných předmětech a skupinách předmětů mají celkově velmi dobrou úroveň.

Vývoj školy od poslední inspekce zaznamenal ve většině hodnocených ukazatelů kvalitativní posun. Zlepšení nastalo v personálním zabezpečení výuky, v organizaci výuky, ve způsobu vedení zaměstnanců (demokratický styl řízení), v modernizaci informační techniky včetně programového vybavení i v efektivitě využití počítačové učebny. Přetrvává nižší účinnost kontrolního systému.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektor	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Ing. Jaroslav Kindl	J. Kindl v.r.
Člen týmu	Mgr. Mirka Machková	M. Machková v.r.
Člen týmu	Mgr. Věra Scherlingová	V. Scherlingová v.r.

V Mladé Boleslavi dne 11. listopadu 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 12. 11. 2004

Razítko

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Jaromír Snížek	J. Snížek v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Ing. Jaroslav Kindl, tř. Václava Klementa 467, 293 01 Mladá Boleslav. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	30. 11. 2004	c4-1212/04-5143
Město Týnec nad Labem	30. 11. 2004	c4-1213/04-5143

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.